

Бекітемін:
«Әсем» бөбекжай
балабақша меңгерушісі
_____ Ә.Т.Дөнен

ТӘРБИЕЛЕУ-БІЛІМ БЕРУ ПРОЦЕСІНІҢ ЦИКЛОГРАММАСЫ					
Білім беру ұйымы (балабақша)	«Әсем» бөбекжай балабақшасы				
Топ/сынып	Мектепалды топ				
Тобы, топтың реттік саны, атауы	«Қыран» топ Бала саны 25				
Балалардың жасы	5 жасар балалар				
Педагогтің аты- жөні	Тогызбаева Жаксыгул Арапбаева Гүлнұр				
Жоспардың құрылу кезеңі (апта күндерін, айды, жылды көрсету)	05.06. - 09.06.2023ж.				
Апта күндері	<i>Дүйсенбі</i>	<i>Сейсенбі</i>	<i>Сәрсенбі</i>	<i>Бейсенбі</i>	<i>Жұма</i>
Күн тәртібі					
Балаларды қабылдау	Балаларды көңіл-күйіне байланысты дене температурасын өлшеп, қабылдау. (қарым-қатынас іс-әрекеті)				
Ата-аналармен	Ата-аналармен жазғы уақыттағы күн тәртібі мен киіндіру тәртібі туралы әңгімелесу.				

әңгімелесу, кеңес беру					
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)	Еңбек: алаңды қоқыстан тазарту. Мақсат-міндеттер: алаңда тәртіп пен тазалық сақтауға, еңбекке жауапкершілікпен қарауға баулу. Кезекшілік: табиғат бұрышы, ас бөлмесі, оқу құралдары бойынша міндетін соңына дейін атқаруға машықтандыру; жауапкершілікке тәрбиелеу. (еңбек іс-әрекеті)	Еңбек: құм жәшіктерін құммен толтыру. Мақсат-міндеттер: балалардың бойына еңбекке деген құштарлығын ояту. Кезекшілік: табиғат бұрышы, ас бөлмесі, оқу құралдары бойынша міндетін соңына дейін атқаруға машықтандыру; жауапкершілікке тәрбиелеу (еңбек іс-әрекеті)	Еңбек: алаңды қоқыстан тазарту. Мақсат-міндеттер: алаңда тәртіп пен тазалық сақтауға, еңбекке жауапкершілікпен қарауға баулу. Кезекшілік: табиғат бұрышы, ас бөлмесі, оқу құралдары бойынша міндетін соңына дейін атқаруға машықтандыру; жауапкершілікке тәрбиелеу. (еңбек іс-әрекеті)	Еңбек: табиғи материал жинау. Мақсаты: еңбек дағдыларын жетілдіру, еңбекке жауапкершілікпен қарауға баулу. Кезекшілік: табиғат бұрышы, ас бөлмесі, оқу құралдары бойынша міндетін соңына дейін атқаруға машықтандыру; жауапкершілікке тәрбиелеу. (еңбек іс-әрекеті)	Еңбек: гүлзарлардағы гүлдерді суару. Мақсат-міндеттер: ұқыптылыққа, еңбекке жауапкершілікпен қарауға баулу. Кезекшілік: табиғат бұрышы, ас бөлмесі, оқу құралдары бойынша міндетін соңына дейін атқаруға машықтандыру; жауапкершілікке тәрбиелеу. (еңбек іс-әрекеті)
	"Жел мен бұлт" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: кеңістікті бағдарлау жаттығулары (дене шынықтыру)	"Заттарды пазл ішіне орналастыру" үстел үсті ойыны. Мақсат-міндеттер: балалардың танымдық қабілеттерін,	"Не өзгерді?" дамытушылық ойыны. Мақсат-міндеттер: саналы логиканы, есте сақтауды, зейінді жетілдіру.	Үстел үсті ойыны."Лото". Мақсат-міндеттер: балалардың зейіндерін, логикалық ойлау қабілетін, ұсақ қол	"Айырмашылығын тап" дамытушылық ойыны. Мақсат-міндеттер: есте сақтаған заттарды салыстыру,

	Еркін ойын: "Мысық пен тышқан". Мақсат-міндеттер: балаларды, ойын шартын бұзбай, шапшаңдықпен ойнауға баулу; жүгірудің түр-түріне машықтандыру. Ойын барысы. Ойнаушылар дөңгелене тұрады. Мысық пен тышқанды тағайындап алады. Балалардың қалғаны бір-бірінің қолын ұстап, шеңбер жасай жүріп сөздерді айтады. Мысықай аппақ қарасақ, Құйрығы сұр, тамаша-ақ, Жебедей-ақ ұшады,	зейіндерін дамыту. (танымдық іс-әрекет) "Аю мен аралар" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: кеңістікті бағдарлауды, сигнал бойынша әрекет етуге үйрету. (дене шынықтыру) Еркін ойын: "Тыйым салынған қозғалыстар". Мақсат-міндеттер: есте сақтау қабілетін, зейінін дамыту. Ойын барысы. Ойыншылар шеңберге тұрады, ортада -педагог. Ол олардың қайсысына тыйым салынғанын көрсетіп, әртүрлі	Педагог бірнеше заттарды (ойыншықтарды, заттық суреттерді) балалардың көз алдына белгілі тәртіпте орналастырады. Бірнеше секунд өткеннен кейін, балалар көздерін жұмып, педагог бір-екі (не одан да көп) заттың орнын алмастырады. Көзін ашқан, заттарға қайта қараған балалар ненің өзгергенін айтады. Бұл ойынды бір-біріне ұқсас, бірақ бірнеше айырмашылығы бар суреттер жұбын қолдану мүмкін. (қарым-қатынас іс-әрекет, танымдық	моторикасын дамыту. Құралдары: балалардың қалаулары бойынша заттарды, ұғымдарды, құбылыстарды, жан-жануарларды, адамның әрекетін топтастыруға арналған түрлі тақырыптағы лотолар. (танымдық іс-әрекет) "Кім шеңберде қалады?", "Тірі лабиринт" ойындары. Мақсат-міндеттер: тепе-теңдік, ептілік, қозғалыс жылдамдығын сезімін дамыту; ұжымдық іс-	ортақ ерекшеліктерін анықтап, ұқсастықтары мен айырмашылықтарын табу біліктіліктерін, зейінін дамыту. Құралдары: бір қарағанда бірдей болып көрінетін, бірақ бірнеше айырмашылықтары бар суреттер жұптары. (қарым-қатынас іс-әрекеті, танымдық іс-әрекет) "Кім жылдам жүгіреді?" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: шектеулі аумақта жылдам жүгіруге жаттықтыру. (дене шынықтыру) Еркін ойын:
--	--	--	---	---	---

	Көзін жаймен қысады. Тырнақтарын үндемей, Ашқан кезде инедей, Тышқандардың тықырын, Мысықай естісе ақырын, Андып аулап алады, Мысықай біздің жарады. «Андып, аулап алады» деген сөздерден кейін балалар тоқтайды, шеңбердің уәделескен жерінде екі бала қолын түсіріп, есіктен өтетін жер қалдырады, Тышқан мысықтан қашып, есікке қарай жүгіреді де, шеңбер жасап тұрғандардың қолының астынан	қимылдар жасайды. Балалар тыйым салынғаннан басқа барлық қимылдарды қайталайды. Ойын ережелері. Кім тыйым салынған қимылды қайталаса, ол ойыннан шығарылады. Тыйым салынған қозғалысты 4 - 5 қайталаудан кейін өзгерту керек. (дене шынықтыру)	іс-әрекет) "Қармақ" қимыл-қозғалыс ойыны. Мақсат-міндеттер: кеңістікте бағдарлауды жүзеге асыру. (дене шынықтыру) Еркін ойын: "Тақия тастамақ" ұлттық ойыны. Мақсат-міндеттер: бұл ойын балаларды жылдамдыққа, сезгіштікке, сақтыққа, дер кезінде тығырықтан шыға білуге үйретеді. Барысы. Балалар дөңгеленіп, шеңбер құрап отырады. Балалардың арасынан бір бала таңдалады да қалғандары көздерін	әрекеттің келісімділігін, жылдам реакциясы мен тапқырлығын жаттықтыру. (дене шынықтыру) Еркін ойын: "Кім епті?" Мақсат-міндеттер: допты лақтыруға және ұстауға машықтандыру. (дене шынықтыру)	"Төбеде доп қуу". Мақсат-міндеттер: балаларды шапшаң дербес қимыл әрекетке үйрету, ұйымшылдыққа тәрбиелеу. Ойын барысы. Ойынға қатысушылардың барлығы екі топқа бөлінеді. Әр топтың ойыншылары бірінің артына екеуден сапқа тұрады. Ал капитан өз командасының алдында болады. Команда бірінен бірі 3-4 метр жерде тұрады. Капитандар бір - бір волейбол добын алады да, оны екі қолымен төбелеріне көтереді. Жетекшінің «Бастандар» деген командасы бойынша
--	---	---	--	---	---

	өтуі мүмкін. Мысық тышқанды ұстап алатын кезде, бұл рөлге басқа балалар тағайындалады, сөйтіп ойын осылайша қайталана береді. (дене шынықтыру)		жұмып отырулары тиіс. Тандалған бала дөңгеленіп отырған балалар сыртымен ақырын жүріп, бір баланың артына тақияны білдірмей тастап кетеді. Тәрбиеші белгіснен кейін балалар көздерін ашады. Жан жағына жылдам қарап, тақияны өзінде екенін білсе, сезсе жылдам орнынан тұруы керек. Егер орнынан дер кезінде тұра алмаса онда өз өнерін көрсетеді: тақпақ, өлең, би және т.б. Және де орнынан тез тұрып үлгірген балаға ұлттық ою өрнек бейнесі беріледі. Көп ою жинаған бала		олар допты басынан асыра артындағы ойыншыға, осы әдіспен келесі ойыншыға береді. Ойын одан әрі қарай жүгіреді, сөйтіп өз тобының алдына келіп тұрады. Доп тағы да колонаның соңына кетеді. Ол топ капитандарының қолына екінші рет қайта тигенше ойын осылай айнала береді. Капитан өз орнына келіп, бірінші болып, допты жоғары көтергенде команда ұтып шығады. (дене шынықтыру)
--	---	--	--	--	--

			жеңімпаз. Ойын ережесі: Ойын кезінде ойын ережелерін бұзбау. Тақия тасталғанда көзді жұмып отыру керек, қарауға болмайды. Итеруге, күш көрсетулерге жол берілмейді. (дене шынықтыру)		
Таңертеңгі жаттығу	Міне, бүгін ойнадық Ойнадық та, ойладық. Көжектер боп жүгіріп, Сәбіздерді жинадық. Бүгін жаттығу жаңаша, Қалмадық біз оңаша, Біздің балабақшада, Күнде осындай тамаша! Сапқа тізілу, жүру, аяқ ұшымен, өкшемен, жүру, жүгіру (30-40сек), секіре жүріп жүгіру, жүру, тыныс алуды қалпына келтіру; бірнеше бағанға қайта құрылу. Жалпы дамыту жаттығулары (жіппен) кешені. 1. "Жіпті соз" жаттығуы. Бастапқы қалып: аяқ сәл алшақ, жіптің екі шетінен керіп ұстап, төмен түсіріп тұру. 1-2- жіпті жоғары көтеру, оған қарау. 3-4- бастапқы қалыпқа келу, "төмен"деу. 2. "Бұрылу" жаттығуы.				

	Бастапқы қалып: аяқ иық деңгейінде, жіптің екі шетінен керіп ұстап, иық бойында ұстап тұру. 1- оңға бұрылу, қолды оң жаққа созу. 2- бастапқы қалып, сол жаққа орындау. 3. "Сәл отыру" жаттығуы. Бастапқы қалып: жіптің екі шетінен ұстап тұру. 1-2- сәл отыру,арқаны түзу ұстап, өкшені көтеру, жіпті екі жағынан ұстаған күйде қолды алға созу, басты тік ұстау. 3-4- бастапқы қалып. 4. "Еңкею" жаттығуы. Бастапқы қалып: аяқ иық деңгейінде, қолды жіппен желке тұсында ұстау. 1- жіпті ұстаған күйде жоғары созу. 2- оңға еңкею. 3- бастапқы қалып. 4- сол жаққа орындау. 5. "Бүгілу, майысу". Бастапқы қалып: етпетінен жату, жіп тура созылыңқы қолда. 1-3- артқа қарай майысу, жіпті жоғары көтеру. 4- бастапқы қалып. (дене шынықтыру)				
Таңғы ас	Гигиеналық дағдылар Мақсат-міндеттер: балалардың назарын тағамға аудару; тамақтану мәдениеті бойынша баламен жеке жұмыс; этикет	Гигиеналық дағдылар Мақсат-міндеттер: ас ішу құралдарын дұрыс қолдана білуді дағдыландыру; дұрыс тамақтану мәдениетіне баулу,	Гигиеналық дағдылар Мақсат-міндеттер: балалардың назарын тағамға аудару; тамақтану мәдениеті бойынша баламен жеке жұмыс; этикет	Гигиеналық дағдылар Мақсат-міндеттер: қолды жуу ережелерін бекіту; тәрбиешінің тазалық туралы әңгімесі. Көркем сөз	Гигиеналық дағдылар Мақсат-міндеттер: тамақтану кезінде мінез-құлық мәдениетін қалыптастыруды жалғастыру: ас

	ережесі. Көркем сөз Тағы міне, таң атты, Дайын дәмді тағамдар. Үлпілдеген тиінге, Жарып берем жаңғақты. Қою сүтті беремін, Мысық пенен күшікке. Түлкіге қою айран, Тышқанға дәндер салам. Ақ қоянға тәтті нан, Тосап беремін араға. Таңғы ботқа береміз, Бақшадағы балаға. (мәдени- гигиеналық дағдылар, қарым- қатынас іс-әрекеті)	тамақтану кезінде асықпай шайнау, үстел басында өздерін әдепті ұстауды, нан қиқымын түсірмей жеуді, үлкендерге алғыс айтуды үйрету. Көркем сөз Нан – ардақты адал ас, Кәрі, жас одан аттамас. Ақ дастархан үстінде, Қол жумай оны ұстамас. Нан қоқымын шашпаңдар, Жерде жатса баспаңдар, Теріп алып, қастерлеп, Торғайларға тастаңдар. Ө.Тұрманжанов (мәдени- гигиеналық	ережесі. Көркем сөз Дос бол сабын, сумен сен, Жиі-жиі жуын сен, Таңертен де кешке де, Жуын күндіз-кешке де, Жуын күндіз-түсте де, Жуын тамақ алдында, Жуын тамақ соңында, Жуын ұйықтар кезінде, Жуын тұрған мезгілде. (мәдени- гигиеналық дағдылар, қарым- қатынас іс-әрекеті)	Су ағызып шүмектен, Беті қолды жуамын. Мойын, мұрын, құлақты, Тазалатып тұрамын! (мәдени- гигиеналық дағдылар, қарым- қатынас іс-әрекеті)	құралдарын дұрыс пайдалану (ас қасық және шай қасық, шанышқы); майлықты ұқыпты пайдалану мүмкіндігі; нанды ұсатпау, ауызды жауып, тамақты шайнау, тамақтану кезінде сөйлеспеу; сыпайы болуды үйрету (тамақ үшін алғыс айту, тазалық пен ұқыптылық қажеттілігі.) Көркем сөз Дос бол сабын, сумен сен, Жиі-жиі жуын сен, Таңертен де кешке де, Жуын күндіз-кешке де, Жуын күндіз-түсте де, Жуын тамақ алдында,
--	---	--	---	---	---

		дағдылар, қарым-қатынас іс-әрекеті)			Жуын тамақ соңында, Жуын ұйықтар кезінде, Жуын тұрған мезгілде. (мәдени-гигиеналық дағдылар, қарым-қатынас іс-әрекеті)
Ұйымдастырылған іс-әрекетке дайындық	Жаңылтпаштарды қайталау. Мақсат-міндеттер: артикуляцияны, есте сақтау қабілетін дамыту. (қарым-қатынас іс-әрекеті)	"Ғимараттарды неден салады?" сұрақ жауап жаттығуы. Мақсат-міндеттер: балалардың құрылыс материалдар туралы түсініктерін тиянақтау; ой шапшаңдығын жетілдіру. ғимараттар түрлерін ауызша айтуға немесе ғимараттар салынған суреттерді көрсетуге болады. (қарым-қатынас іс-	"Айырмашылығын тап" дамытушылық ойыны. Мақсат-міндеттер: есте сақтаған заттарды салыстыру, ортақ ерекшеліктерін анықтап, ұқсастықтары мен айырмашылықтарын табу біліктіліктерін, зейінін дамыту. Құралдары: бір қарағанда бірдей болып көрінетін, бірақ бірнеше	Мнемокесте бойынша отбасы туралы өлеңдер жаттау. Мақсат-міндеттер: зейін, есте сақтау қабілетін дамыту. (қарым-қатынас іс-әрекеті)	Отбасы туралы мақал-мәтелдерді қайталау. Мақсат-міндеттер: есте сақтау қабілетін дамыту; халық ауыз әдебиетеіне қызығушылықты арттыру. (қарым-қатынас іс-әрекеті)

		әрекеті)	айырмашылықтары бар суреттер жұптары. (қарым-қатынас іс- әрекеті)		
Білім беру ұйымының кестесі бойынша ұйымдастырылған іс-әрекет	Дене шынықтырудан ойын-жаттығу "Гимнастикалық орындық үстінде еңбектейміз" Мақсат-міндеттер: Балаларды гимнастикалық орындық үстінде ішпен еңбектеу; балаларда тізеден бүгілген аяқты жоғары көтеріп жүру; аяқтың ұшымен, өкшемен, табанмен, табанның ішкі жағымен, тізені жоғары көтеріп, ұсақ және алшақ адымдап жүру; жұптасып бір қатармен жүгіру;	Көркем әдебиеттен ойын-жаттығу "Қызыл телпек" орыс халық ертегісі Мақсат-міндеттер: Балаларға ертегіні түсіндіру арқылы, мазмұндап айтуға үйрету; өз ойларын толық айтуға, әңгімелеуге дағдыландыру; есте сақтау қабілетін дамыту, тілін, сөздік қорын молайту; кейіпкерлердің қарапайым қарым- қатынастарын бағалауға, ұйымшылдыққа тәрбиелеу.	Математика негіздерінен ойын- жаттығу "Қалашық тұрғындарына арналған дәмді ас" Мақсат-міндеттер: Заттар топтарын салыстыру қабілетін нығайту; заттарды ұзындығы мен қалыңдығы бойынша салыстыру қабілетін қалыптастыру; сөздерді сөйлеу барысында қолдану дағдыларын дамыту: ұзын-қысқа, бірдей ұзындық; жуан- жіңішке, қалыңдығы бойынша тең; берілген қасиеттері	Қоршаған ортамен танысудан ойын- жаттығу "Менің қаламдағы жаз" Мақсат-міндеттер: Балалардың жаз белгілері туралы түсініктерін қалыптастыру, сұрақтарға толық жауап беру қабілетін дамыту, жұмбақтарды шешуге үйрету, балаларды табиғаттағы жазғы өзгерістерді атап өтуге үйрету; есте сақтау, ойлау, өз ойларын дұрыс және сауатты айту	Құрастырудан ойын-жаттығу "Балалық шаһар" Мақсат-міндеттер: Балаларды әр түрлі ғимараттарды сызба бойынша салуға үйрету, сөздік қорды кеңейту, ғимараттардың мақсаттары туралы және олардың адам өміріндегі маңызы туралы әңгімелесу арқылы, балалардың танымдық іс-әрекетін дамыту, топта жұмыс істеу және дос құруға камқорлық жасау дағдыларын тәрбиелеу.

	баянат (рапорт) қабылдау дағдыларын жетілдіру.	Музыкадан ойын-жаттығу "Жол ережесі сақтайық!" Мақсат-міндеттер: Балаларды жолда жүру ережелеріне сәйкес бағдаршамның атқаратын қызметімен таныстыру. Ойын арқылы балаларға жолда жүру ережелерін үйрету. Көше, жол, жаяу адам жүретін жол мен көліктер туралы түсініктерін жетілдіру. Музыкадағы бейнелерді ажыратуға үйрету. Әннің ширақ, сергек, сабырлы сипатын ажырата білуге тәрбиелеу.	бар заттардың тобын құру қабілетін бекіту; тапсырмаларды өздігінен орындауға қызығушылықты арттыру. Сурет салудан ойын-жаттығу "Түнгі қала" Мақсат-міндеттер: Балаларға дәстүрден тыс бейнелеу – граттаж техникасын таныстыру, түстер палитрасына сәйкес қаланың кешкі бейнесін беруді, заттарды кеңістікте дұрыс орналастыра білуге үйрету; қолдың ұсақ моторикасын, зейіндерін дамыту; туған қалаларына сүйіспеншілікке, өз бетінше жұмыс істеуге тәрбиелеу.	қабілетін дамыту; жазда табиғатта мінез-құлық мәдениетін тәрбиелеу.	
--	---	---	---	--	--

2- таңғы ас	Тағамның атауын есте сақтау, тазалыққа бейімдеу. "Тәбетіміз ашылды, ас болсын!" (мәдени-гигиеналық дағдылар)				
Серуенге дайындық	Балаларға өз киімдерін тануды, атауды, өз шкафын таңбалауыш арқылы табуды үйрету. (мәдени-гигиеналық дағдылар, дербес әрекет)				
Серуен	Күнді бақылау. (қарым-қатынас іс-әрекет, танымдық іс-әрекет, зерттеу іс-әрекет) Мақсат-міндеттер: күнді, оның өсімдіктер, ағаштар, жәндіктер және барлық тіршілік иелері үшін маңыздылығын бақылауды жалғастыру Экологиялық міндет: күн сәулесінің адам мен өсімдік тіршілігі үшін құндылығын көрсету. Көркем сөз Алақай, алақай! Күн шықты, күн шықты,	Жәндіктерді бақылау. (қарым-қатынас іс-әрекет, танымдық іс-әрекет, зерттеу іс-әрекет) Мақсаты: балабақша ауласындағы жәндіктерді бақылау жұмыстарын жалғастыру;балалардың жәндіктердің алуан түрлілігі туралы білімдерін кеңейтуді; жәндіктерді айқын белгілері бойынша ажыратуға және атауға үйрету: түсі, мөлшері, өзіндік ерекшелігі дене бөліктері, қозғалыс режимі	Құмырсқаны бақылау. (қарым-қатынас іс-әрекет, танымдық іс-әрекет, зерттеу іс-әрекет) Мақсат-міндеттер: құмырсқалардың пайда болу ерекшеліктері, олардың тіршілік көріністері туралы білімдерін кеңейту; сыртқы дүниеге деген қызығушылықты ояту. <i>Жұмбақ жасыру.</i> Қатар - қатар қара нар, Аспанменен бара бар, Алды биік, арты жар.	Өрмекшіні бақылау. (қарым-қатынас іс-әрекет, танымдық іс-әрекет, зерттеу іс-әрекет) Мақсат-міндеттер: өрмекшілердің пайда болу ерекшеліктері, олардың тіршілігі туралы білімдерін кеңейтуді жалғастыру. Жұмбақ Тоқыған ауы - шыбынның жауы. (Өрмекші) Көркем сөз Сегіз аяқ өрмекші, Біздің бақта не көрмекші? Бұрышта отырады, нағыз қарақшы,	Шыбынды бақылау. (қарым-қатынас іс-әрекет, танымдық іс-әрекет, зерттеу іс-әрекет) Мақсат-міндеттер: шыбынның пайда болу ерекшеліктері туралы білімдерін және түсініктерін кеңейту табиғат туралы шынайы түсінік қалыптастыру. Көркем сөз "Шыбындар" Қабырғаны жағалап, Қуалаймыз сабалап. – Шыбындар, нас, кірсіндер, Мұнда неге жүрсіндер?!

	Жер үстіне нұр шықты! Еңбек: құм жәшіктерін құммен толтыру. (еңбек іс-әрекеті) Мақсат-міндеттер: балалардың бойына еңбекке деген құштарлығын ояту. "Күн мен жаңбыр" қимыл-қозғалыс ойыны. (дене шынықтыру) Мақсат-міндеттер: зейінін, жылдам жүгіру, кеңістікті бағдарлауын жаттықтыру. Жұмбақ. Жалғанда бір нәрсе бар аяқ қапты, Ұшады кешке дейін дамыл таппай... (Күн) Болжам: Батар күн қызыл шапаққа малынып барып ұясына кірсе,	Экологиялық міндет: жәндіктерге қамқор болуға тәрбиелеу. Әңгімелесу-тәжірибе. Қоңызды қарастыру: басы, мұрты, аяқтары, қанаттары. Ол қанаттарын қалай көтеретінін және қалай ашатынын байқаймыз, жәндік қозғалады, ұшады және отырады. Тірі тіршілік иелерінің жанында өздерін сабырлы ұстау керек екенін ескертеді. Қоңыз бен қырықаяқты аулауды ұсынады, картон парағына құм қабатын күйюды ұсынады - жәндіктер жүтірсін. Қоңыз бен қырықаяқ құмда қандай іздер қалдыратынын	/Құмырсқа/. <i>Көркем сөз</i> Қаламайды құмырсқа Қаңғыруды, билеуді. Тыным алмай, ырысқа Толтырады илеуді. Тапқан заты ауыр боп, Түссе бірі әлекке, Қауымдасқан бауыр кеп, Келеді тез көмекке. Ауыртпалық көрмедім Олар алып жықпайтын. Қиындық аз дер едім Түбі жеңіп шықпайтын. Неге? Айтсақ дұрысын: Демей ұсақ, ірісің, Бірі істейді бәрі үші, Бәрі істейді бірі үшін! (Қадыр Мырза Али) Еңбек: алаңдағы	Торына түскен шыға алмайды, айтпақшы. Зерттеу қызметі Үлкейткіш әйнекті алып, өрмекшіні зерттеу. (Өрмекшінің басында көзі және аузы бар, ал кеудесі төрт жұп аяғына тіреледі). Еңбек: кіші топ балаларына ауланы тазартуға көмектесу. (еңбек іс-әрекеті) Мақсат-міндеттер: еңбексүйгіштікті, балаларға көмектесуге деген ұмтылысты дамыту. "Үшінші артық" қимыл-қозғалыс ойыны. (дене шынықтыру) Мақсат-міндеттер: балаларды ойынның шарты бойынша ойнауға, зерек, шапшаң болып,	Бір қап кір бар аяқта, Жабысасың аяққа, Қонасыңдар етке де, Танау менен бетке де. (Ж. Смақов) Шыбын - қосқанатты зиянды жәндік. Ұшқан кезде қанаты арқылы ызыңдаған дыбыс шығады. Жабайы табиғатта және адамдар мекендейтін аймақтарда мекендейді. Дәмді аяқтары арқылы сезеді. Біздің күнделікті көріп жүрген шыбынның тұмсығы сұйықтық ішуге бейімделген, қатты заттарды сілекеймен ерітіп жібітіп барып ішеді. Шыбындар лас жерлерге жұмыртқаларын тастап тез өніп өседі.
--	--	---	--	---	--

	ертеңінде шыжыған ыстық болатынын білдіреді. Еркін ойын. "Қу түлкі" қимыл-қозғалыс ойыны. (дене шынықтыру) Мақсат-міндеттер: балалардың ойын шарттарына сай ойнай білу, “Мен - түлкі!” сигналы бойынша қолға түспей, жалтарып, жылдам жүгіре білу қабілеттерін жетілдіру; қимылдарды үлестіруге, ептілікке, жігерлікке тәрбиелеу. Балалар кіші шеңберге жиналады. Олар педагогтің нұсқауы бойынша көздерін жұмады, ал жүргізуші-педагог балаларды шеңбер сыртында жүріп, кез	салыстыру. Тәжірибеден кейін жәндіктер босатылады. Көркем сөз 1. Ұзын құйрық инелік, Инелікке тимелік. Верталетты жасады, Инеліктен ұйреніп. 2. Гулден сорып бал жинап, Терлеп жанын кинады. Және өзіне жиғанын, Адамдарға сыйлады. Еңбек: балаларды алаңдағы жұмысқа тартуды жалғастыру; суару, қопсыту, арамшөптерді жұлу. (еңбек іс-әрекеті) Мақсат-міндеттер: бірлесе еңбек етуге, еңбек нәтижесіне жетуге баулу; табиғатқа қамқорлыққа	жерді қопсыту. (еңбек іс-әрекеті) Мақсат-міндеттер: келесі жылы тұқым отырғызуға жерді дайындау тәртібіне баулу. "Ақ серек, көк серек" қимыл-қозғалыс ойыны. (дене шынықтыру) Мақсат-міндеттер: балаларды ойын шарты бойынша ойнауға, мұқият және белсенді болуға; батылдыққа, жылдамдыққа, жеделдеп жүгіруге баулу; балалардың тіл байлығын жетілдіру, достық қарым-қатынастарын дамыту. Ойын ашық алаңда өткізіледі. Ойынға қатысушылар екі	қимылдарды үйлестіріп, жылдамы жүгіруге, кеңістікті бағдарлай білуге дағдыландыру; достыққа тәрбиелеу. Санамақ бойынша ойынды бастайтын екі бала таңдалынады: бірі қуғыншы, екіншісі қашады. Балалар тобының жартысы шеңберге тұрады. Қалған балалардың әрқайсысы шеңберде тұрған баланың бірінің артына тұрып, жұпты құрайды. Қуғыншы мен қашушы шеңбер сыртында, бір-бірінен алшақ тұрады. Белгі бойынша балалар шеңбер сыртында, сол шеңбер бойымен бірін-бірі қуалайды.	Шыбындарға қарсы күрес тазалық. Шыбындар өте зиянды жәндіктер! Шыбындар көптеген ауыр жұқпалы ауруларды таратады. Олардың жауы: өрмекшілер, бақа, құрбақа, кесіртке. Шыбындарға қарсы күрес тазалық. Еңбек: гүлдерді суару. (еңбек іс-әрекеті) Мақсат-міндеттер: гүлдерді күтуге тәрбиелеу. Көркем сөз Тазалықты издесең, Мөлдір судан аласың. Жии-жии жуынсаң, Аппақ, таза боласың. Тазалықты издесең, Сабын, сүлгі керегі. Бірі жуып шашыңды, Бірі сүртіп береді.
--	---	--	--	--	---

	келген баланы сәл түртіп қалады. Осыдан бері педагог таңдаған бала "қу түлкі" болып саналады. Ал ойыншы-балалар болса, жан-жақтарына қарап: "Қу түлкі, сен қайдасың?" - деп, үш рет сұрайды. Соңғы сұрақтан кейін бұдан бері жасырынып тұрған "қу түлкі": "Мен мындамын!" - деп дауыстайды. Осы жерден бастап, балалар жан-жаққа "қу түлкіден" қашып құтылу керек. "Қу түлкі" кімге қолын тигізсе, сол шетке шығады. Қу түлкі".	тәрбиелеу "Аю мен аралар" қимыл-қозғалыс ойыны. (дене шынықтыру) Мақсат-міндеттер: балаларды ойын шартын бұзбай, әділ ойнауға тәрбиелеу; шапшаңдыққа, жылдамдыққа баулу. Халық болжамы: өрмекші ауын тоқтаусыз, белсеніп құра берсе - күн ыстық болады; өрмекші бұрышқа тығылса - жел көтеріледі. Жаңылтпаш Шын еңбекшіл – өрмекші, Өрмекші - шын еңбекші. "Ляйлек пен бақа" жапон ойыны. (дене шынықтыру) Мақсат-міндеттер:	топқа бөлінеді. Аралығы 30-40 метрдей жерге бір-біріне қарама-қарсы орналасады. Қаз-қатар қол ұстасып, тізіліп тұрады. Жеребе бойынша ойынды бастаған топтың балалары әндете өлең айтады. - Ақ серек, көк серек, Бізден сізге кім керек? Екінші топтағылар ойыншының атын атайды. Сол кезде аты аталған бала өз тобынан шығып, екпіндей жүгіріп келеді де, қарсы топтың тізбегін үзіп кетуге тырысады. Егер үзіп кетсе, бір баланы жетелеп апарып, өз тобына қосады. Ұзе алмаса, өзі сол топта қалады.	Қашып жүрген бала (қалауы бойынша немесе шаршаған кезде) өзі қалаған жұптың алдына тұрып алады. Сол кезде үшінші артық болып қалған бала әрмен қарай қашуды жалғастырады. Егер қуғыншы қашып жүрген баланы қолмен тигізіп, түртіп үлгерсе, қуғыншы кері бағытта қаша бастайды, оны ұсталған бала қуалайды. Еркін ойындар: "Бір - екі", "Үндемей өт". (дене шынықтыру) Мақсат-міндеттер: нақты, ырғақты, дұрыс қалыпта және қимылдарды үйлестіре отырып жүруге үйрету.	Тазалықты іздесең, Айна, тарақ керегі. Бірі тарап шашыңды, Екіншісі көреді. "Соқыр теке" қазақ ұлттық қимыл-қозғалыс ойыны. (дене шынықтыру) Мақсат-міндеттер: балаларды ойын ережелерін сақтап, әділ ойнауға баулу; кеңістікті бағдарлау, қимылдарды, тепе-теңдікті сақтай жүріп, үлестіре білуге, бір-бірлеріне кедергі жасамауға дағдыландыру; түйсік, зейін қабілеттерін дамыту; ұйымшылдыққа тәрбиелеу. Ойыншылар шеңбер құрып тұрады. "Соқыр текені" санамақ арқылы тағайындайды.
--	--	---	---	--	---

		балалардың секіре білу мүмкіндіктерін жетілдіру. Бұл жапон ойынын 4 немесе одан да көп адам ойнай алады. Ол үшін асфальтқа шығанақтар, аралдар мен мүйістер салынған үлкен көл салу керек. Ойыншылар бір жүргізушіні таңдайды - «ляйлек», ал қалғандары барлық ойыншылар «бақаға» айналады. «Бақалар» «суға» отырады, «құрлыққа» шығуға құқығы жоқ. «Ляйлек» жағалау бойымен жүріп өтіп, «бақа» ұстауға тырысуы керек. «Ляйлек» «аралдан» «аралға» секіруге құқылы, бірақ «суға» кіре алмайды. Соңғы	Ескерту: педагог ойын ойнау алдында қауіпсіздік ережелерін қайталап, нұсқау беру тиіс. Жеке жұмыс: баяу қарқынмен үздіксіз жүгіру. (дене шынықтыру) Мақсат-міндеттер: төзімділікке, шыдамдылыққа тәрбиелеу Еркін ойындар.	"Допты ұста" қимылды ойын-жаттығуы. (дене шынықтыру) Мақсат-міндеттер: допты ұстау және оны басқа белгі бойынша жылдам лақтырып, ұстап ала бере білуді жетілдіру.	Содан соң "текені" ортаға шығарып, көзін байлап, бір орында айналуды сұрайды. Балалар осы кезде: "бір, екі, үші! Соқыр теке, бізді ұста!" - деп "соқыр текені" қолымен түртіп қойып, одан айнала қашып жүреді. "Соқыр текенің" міндеті - түрткен баланы ұстап алу және оны танып, есімін атау. Педагог балалар тым алшақ қашып кетпес үшін, үлкен шеңберді сызып қояды. Ойыншылар сол шеңберден аспай ойнау керек. Шеңберден шығып кеткен бала, ойыннан да шығады. Кім ұстанылып, танылып
--	--	--	--	--	--

		ұсталған «бақа» «ляйлекке» айналады. Еркін ойындар.			жатса, "соқыр теке" болып, ойынды жалғастырады. "Асықты кімге, қай жаққа тастаймын?" ойыны. (дене шынықтыру) Мақсат-міндеттер: балалардың бір- біріне мұқият болып, шеңберде асықпен ойнауға тәрбиелеу; кеңістіктегі бағыт- бағдарды ажырату дағдыларын жетілдіру, ұйымшылдыққа тәрбиелеу. Жабдығы: асық. Ойынды санамақ арқылы таңдалған, қолында асығы бар бала бастайды. Асық қолға түскеннен кейін, бала, көп ұзамай, шеберде отырған кез- келген балаға қарай
--	--	--	--	--	--

					лақтырады. Асық лақтырылған кезде асық ұстаған бала: "Мен менің сол (оң) жағымда (немесе карама-қарсы) отырған Дастанға (есімі белгілі балаға) лақтырамын. Асықты алатын бала, асықтың қандай қалыпта жатқанын да айтып, содан соң асықты кімге және қай жаққа лақтыратынын таңдайды. Ойын осы бағытта жалғасады. Ескерту: асықтың түсетін қалыптары - бүк, шік, омпы, сомпы, тәйке, алшы. Еркін ойындар.
Серуеннен оралу	Серуеннен оралу кезіндегі ескертулер: - учаскіден шығар алдында, аяқ-киімді, қалталарды құм-қоқыстан қағу; - балабақшаға кірер алдында балаларға аяқтарын жақсылап құрғату; - ғимаратқа тыныштықпен, есікті тарс жаппай кіру;				

	- серуенге шығарылған жабдықтар мен ойыншықтарды белгілі жерге тізіп қою; Балалардың жүйелі түрде жылдам шешіне білу, киімдерді шкаф сөрелеріне ұқыпты орналастыра білу қабілеттерін жетілдіру. Жеңдерін түріп, қолдарын сабындап, суды жан-жаққа төкпей, тазарғанша жуа білу дағдысын дамыту. Айнаның алдында беті мен үстін бақылап, шашын тарап, асқа толық қанды дайын түрінде келуге машықтандыру. (мәдени-гигиеналық дағдылар)				
Түскі ас	Гигиеналық дағдылар Мақсат-міндеттер: өзін үстел үстінде дұрыс ұстай білу қабілетін бекіту; жуу ережелерін бекіту. <i>Көркем сөз</i> Сырттан келіп үнемі, Сабынмен қол жуамыз, Таза болды мұнтаздай, Тағамға қол созамыз. (мәдени-гигиеналық дағдылар, қарым-қатынас іс-әрекет)	Гигиеналық дағдылар Мақсат-міндеттер: қолды жуу ережелерін бекіту; ойын - жарыстар; тәрбиешінің тазалық туралы әңгімесі; балалардың өзін-өзі бақылауы. <i>Көркем сөз</i> Сылдырлайды мөлдір су, Мөлдір суға қолыңды жу. Жуынсаң сен әрдайым, Аппақ бетің, маңдайың. (мәдени-	Гигиеналық дағдылар Мақсат-міндеттер: тамақтану кезінде мінез-құлық мәдениетін қалыптастыруды жалғастыру: ас құралдарын дұрыс пайдалану (ас қасық және шай қасық, шанышқы); майлықты ұқыпты пайдалану мүмкіндігі; нанды ұсатпау, ауызды жауып, тамақты шайнау, тамақтану кезінде сөйлеспеу; сыпайы болуды	Гигиеналық дағдылар Мақсат-міндеттер: үстел басында тыныш отыру әдетін жетілдіру. <i>Көркем сөз</i> Үсті-басым ұқыпты, Таза жүрем әрдайым. Жолатпаймын кірді мен, Тазалықты таңдаймын! (мәдени-гигиеналық дағдылар, қарым-қатынас іс-әрекет)	Гигиеналық дағдылар: "Тазалық-денсалық кепілі". Мақсат-міндеттер: қолды жуу ережелерін бекіту; ойын-жарыстар; тәрбиешінің тазалық туралы әңгімесі; балаларды өзін-өзі бақылауға дағдыландыру. <i>Көркем сөз</i> Тиін жаңғақ жарады, Ешкі шөп жеп барады. Құстар дәнді шоқиды, Ұлу отыр қоқиып.

		гигиеналық дағдылар, қарым-қатынас іс-әрекет)	үйрету (тамақ үшін алғыс айту, тазалық пен ұқыптылық қажеттілігі.) <i>Көркем сөз</i> Жылы сумен қолымды, Тазалап мен жуамын. Қолыма алып сабынды, Алақанды жуамын. (мәдени-гигиеналық дағдылар, қарым-қатынас іс-әрекет)		Сүйекті жеп күшігім, Ара балды сорады. Жемге тойған бұзауым, Қамаулы тұр қорада. Ботқа жеймін дейсің бе? Қазір жасап беремін. Сүт ботқасын көп жесең, Жылдам өсіп кетесің. (мәдени-гигиеналық дағдылар, қарым-қатынас іс-әрекет)
Күндізгі ұйқы	Балалардың ұйқысына қолайлы жағдай жасау.				
Бірте-бірте тұрғызу, сауықтыру шаралары	Біртіндеп ұйқыдан тұру (музыка ақырын ойнап тұр). Бойымызды жазайық Қолымызды созайық Жаттығулар жасайық Ұйқымызды ашайық! Балапандар ұйқыға кірісті. Балапандар көреді	Біртіндеп ұйқыдан тұрғызу. Тыныс алу жаттығуы: Ку - ка - ре, ку - ка - ре – ку, ку - ка - ре - ку. Табанды шынықтыру массаждары: 1.«Балапандар серуенге шықты»	Жалпақ табанның алдын алу үшін денсаулық жолымен жүру. Алған білімдерін бекіту және мәдени-гигиеналық дағдыларды жүзеге асыру. Көркем сөз Әдемі ирек	Біртіндеп ұйқыдан ояту. Жалпақ табандықтың алдын алу үшін түзету жаттығулары. «Ұшақ» жаттығуы. Мақсат-міндеттер: омыртқаның бұлшықет корсетін, жамбас белдеуінің бұлшықеттерін	Балаларды сипап ояту. Шашты тарау дененің сауығуына да ықпал етеді. Содан кейін толық жуыну: қолдар шынтаққа дейін, бет, құлақ, мойын. Ұйқыдан кейін балалар өздігінен

	түсті, Ғажайып сиқырлы әлемді. Балалар ұйқыдан оянады. (дене шынықтыру, қарым-қатынас іс- әрекеті)	шиқ - шиқ - шиқ. 2. Табанға арналған денсаулық кілемшелерімен жүру. 3. Ілгекті жолмен жүру. 4. Тастардың үстерімен жүру. 5. Кірпі тікенектеріне ұқсас төсеніштермен жүру. 6. Табандар арқылы жүру. Көркем сөз: Балапандарым кәне ұйқыдан тұрайық. Түс мезгілі, түс мезгілі. Балапандар ұйқыға кірісті. Балапандар көреді түсті, Ғажайып сиқырлы әлемді. Балалар ұйқыдан оянады. (дене шынықтыру,	жолдармен, Лақтарша біз ойнақтап, Тастан - тасқа секіріп, Жалаң аяқ жүреміз. Табанға біз нүктелі, Массаж жасау білеміз. (дене шынықтыру, қарым-қатынас іс- әрекеті)	күшейту. Көркем сөз Ұйықтап жатқан кім екен? Уақыт болды тұратын. Жаттығуды жасайық, Ұйқымызды ашайық! Бізді күтіп тұрмайды, Жылдам алға басайық! (дене шынықтыру, қарым-қатынас іс- әрекеті)	киіну дағдыларын бекітеді, ал қажет болған жағдайда тәрбиеші оларға көмектеседі. Көркем сөз Көздеріңді ашыңдар, Кірпіктеріңді көтеріңдер. Беттеріңді жеңіл қимылмен сипаңдар, Бір - біріңе жымиыңдар, Бастарыңды оңға, солға бұрылыңдар, Ауаны жұтыңдар, содан соң жіберіңдер, Іштеріңді тартыңдар, Көңіл күй көтерілді, Кеуделеріңді алақанмен сипаңдар, Жұдырықты қысыңдар, Енді біраз ашыңдар, Керіліңдер, созылыңдар, Енді ояндыңдар, төсектен тұрыңдар.
--	--	---	---	--	--

		қарым-қатынас іс-әрекеті)			(дене шынықтыру, қарым-қатынас іс-әрекеті)
Бесін ас	Алдына қойған асқа назар аударту; дастарқан басында отыру мәдениеті, тамақтану мәдениетіне баулуға бағытталған жеке-дара жұмыс; этикет ережелері. (мәдени-гигиеналық дағдылар)				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)	"Не естігенінді айт?" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: жауаптарда толық сөйлемдерді қолдануға үйрету; сөздік қорын молайту, есте сақтау қабілеттерін дамыту. Ойын барысы. Педагог балаларға көздерін жауып, мұқият тыңдауларын (құстардың дауысы, машина сигналы, адамдардың әңгімелескен дыбыстары т.б.) және нені естігендерін анықтауларын	"Жер, су, ауа, от" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: балалардың ойлау қабілеттерін дамытып, тез жауап беруге дағдыландыру. Ойын шарты. Балалар шебер құрып тұрады, допты бір балаға лақтырып, "Жер" деген кезде, жердегі өсімдіктер, заттар, адам, ұй, жануарларды атап айтады, "су" дегенде, суда тіршілік ететін балық аттарын, су көліктерін атайды, "ауа" дегенде ұшақ	"Табиғат және адам" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: балалардың адам не жасайтыны, табиғат адамға не беретіні туралы білімдерін бекіту, жүйелеу. Ойын барысы. Педагог балалармен әңгімелесу барысында айналамыздағы заттардың адам қолынан шыққаны немесе табиғатта сол күйінде кездесетіні, оларды адамдардың пайдалануы туралы балалардың	"Менің ғажайып бұлтым" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: қиялды, эмоционалдық сфераны, табиғатты елестетіп қабылдауды дамыту (ойын релаксациялық кідіріс рөлін де атқарады). Ойын барысы. Балалар шабындықта ыңғайланып жайғасады, тынышталып, көздерін жұмады. Тапсырма. Шабындықта демалып	"Төртінші артық" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: жәндіктер туралы білімдерін бекіту. Тәрбиеші төрт сөз айтады, балалар артығын атау керек. (қарым-қатынас іс-әрекеті, танымдық іс-әрекет, зерттеу іс-әрекет) "Ұшты - ұшты" аз қимылды ойыны. Мақсат-міндеттер: ненің ұшатынын, ненің ұшпайтынын, аңғарымпаздыққа тәрбиелейді. Ойынның мазмұны.

	өтінеді. Балалар толық сөйлеммен жауап берулерін талап ету керек. Кім ең көп естіген сөзді атайды, сол жеңімпаз болып саналады. (қарым-қатынас іс-әрекеті, танымдық іс-әрекет, зерттеу іс-әрекет) "Сүйікті кітаптарыңыздың кейіпкерлерімен бірге саяхат" сюжетті-рөлдік ойыны. Мақсат-міндеттер: балалар жазушыларына деген қызығушылықтарын ояту. Ертегі кейіпкерінің рөлін қабылдау қабілетін дамыту. (қарым-қатынас іс-	түрлерін, құстардың атарын, аспан, бұлт, ай, жұлдыздың аттарын атайды. Бұл ойынды екінші бағытпен ойнатуға болады. "Ауа" дегенде кезде балалар қолдарын жоғары көтереді, "су" дегенде қолдарын алға созып жүзеді, "от" дегенде, қолдарын былғайды, "жер" дегенде, қолдарын төмен түсіреді. (қарым-қатынас іс-әрекеті, танымдық іс-әрекет, зерттеу іс-әрекет) "Мектеп" сюжетті-рөлдік ойыны. Мақсат-міндеттер: балалардың мектеп туралы білімдерін кеңейту және	білімдерін анықтайды. Мәселен, орман, көмір, мұнай, газ табиғатта сол күйінде болады, ал үрейлерді, зауыттарды, көлік құралдарын адам жасайды. "Адам қандай заттарды жасаған?" - деп тәрбиеші сұрақ қойып, ойынға қатысушылардың біріне бір затты береді (немесе доп лақтырады). Балалардың бірнеше жауабынан кейін ол жаңа сұрақ қояды: "Табиғат нені жаратқан?". Ойын барысында тәрбиеші балалармен адамзат табиғатты адамдар жақсы өмір сүру үшін пайдаланатыны, сонымен қатар	отырғандарын елестету. Құстардың дауысы естіледі, шөптер мен гүлдердің иісі шығады, бұлт аспанда қалықтайды. Аспандағы бұлтты таңдап, оның неге ұқсайтынын айтып беруді ұсынады. (қарым-қатынас іс-әрекеті, танымдық іс-әрекет, зерттеу іс-әрекет) Қимылды ойын: "Күн қояндары". Мақсат-міндеттер: балалармен бірге бағыттарды нақтылаңыз: жоғары, төмен, жанына. Әр түрлі қимылдарды орындауға үйрету. (дене шынықтыру)	Ойынды үй ішінде де сыртта да ойнауға болады. Ойынға қатысушыларға бастаушының сөзін қалт жібермей бағып отыру шарт. Ұшатын құс не зат айтылса, қолдарын жоғары көтереді де, ұшпайтын зат айтылса тырп етпей отырады. Қателескен бала айып тартып тақпақ айтады не ән салады. Екі рет жаңылса айып шарты, ұлғая түседі. Бастаушы ойынды былай жүргізеді. Ұшты - ұшты сұңқар ұшты (қол көтереді) Ұшты - ұшты қарға ұшты (қол көтереді) Ұшты - ұшты арба ұшты
--	--	---	---	--	--

	әрекет, танымдық іс-әрекет, зерттеу іс-әрекет, еңбек іс-әрекеті)	нақтылау. Балаларға рөлді жүзеге асырудың экспрессивті құралдарын (интонация, мимика, қимылдар) игеруге көмектесу. Балалардың оқуға деген ынтасын арттыру. (қарым-қатынас іс-әрекет, танымдық іс-әрекет, зерттеу іс-әрекет, еңбек іс-әрекеті)	орманды өрттен қорғап, су тоғандарын, өзендер мен көлдерді тазартып, құстар мен жануарларды күзетіп, табиғатты аялайтыны туралы қысқа әңгіме өткізеді. (қарым-қатынас іс-әрекеті, танымдық іс-әрекет, зерттеу іс-әрекет) Қимылды ойын: "Жер, су, ауа" Мақсат-міндеттер: балаларға берілген тапсырманы тез шешуге, жылдам жауап беруге, жерде, ауада, суда не төселдіру, қоршаған ортаға қамқорлық сезімін тәрбиелеу; шапшаңдыққа баулу. (дене шынықтыру)		(қол көтермейді) Ұшты - ұшты дауыл ұшты (қол көтермейді) Ұшты - ұшты ұшақ ұшты (қол көтереді) (дене шынықтыру)
--	--	--	--	--	---

Балалармен жеке жұмыс	Жаңылтпаш Тақпақ жаттап, Айтсақ жақсы-ақ. Жатқа тақпақ, Жатта тақ-тақ (қарым-қатынас іс-әрекеті)	Жәндіктер туралы жұмбақтарды жаттау. Мақсат-міндеттер: есте сақтау, ойлау, сөйлеу қабілеттерін дамыту. Бар екен бір мақұлық ұннан майда, Өз басын айдайды екен қиын жайға, Ұстасақ үгітіліп жоғалады, Дамылдап отырмайды ешбір жайға. (Көбелек) Шидім, шидім, шидім құс, Ши басына қонған құс. Қарқаралы қара құс, Хан басына қонған құс. (Шыбын) (қарым-қатынас іс-әрекеті)	Сөздерге дыбыстық талдау жаттығуы. Мақсат-міндеттер: балалардың фонематикалық есту, ойлау, зейін, сөйлеу қабілеттерін жетілдіру. Құралдары: түрлі объектілердің көрнекі суреттері, дыбыстық талдауға фишкалар. (қарым-қатынас іс-әрекеті)	Шығармашылық уақыты: "Ғажайыптар қалашығы". Мақсат-міндеттер: балалардың түрлі материалдардан (лего, құм) құрылыс жасауға деген құштарлығын жетілдіру. (танымдық іс-әрекет, шығармашылық іс-әрекеті)	"Кейіпкердің сөздерін жалғастыр" дамытушы ойыны. Мақсат-міндеттер: таныс ертегілер мен әңгімелердің мазмұнын пысықтау; балалардың кейіпкердейдің сөздерін жатқа білуге деген құштарлығын арттыру; шығармашылық қабілеттерін дамыту. (қарым-қатынас іс-әрекеті, шығармашылық іс-әрекет)
Серуенге дайындық	Балалардың өз бетінше жүйелі киінуін бақылау. Жылдамдыққа, ұқыптылыққа баулу. (мәдени-гигиеналық дағдылар)				

Серуен	Күндізгі жарықтың ұзақтығын бақылау. (қарым-қатынас іс-әрекеті, танымдық іс-әрекеті, зерттеу іс-әрекеті) Мақсат-міндеттер: жаз күнінің өте ұзақ, ал түннің қысқа екенін көрсету; күн ерте шығады және ұзақ уақыт жарқырайды. Экологиялық міндет: балалардың жаз мезгіліне тән белгілері, қоршаған әлем туралы білімдерін бекіту. Әңгімелесу: - Балалар, жаздың басталуымен не байқадыңыз? Балаларға «таң», «күн батуы» сөздерінің мағынасын түсіндіру.	Жәндіктерді бақылау (жалғасы). (қарым-қатынас іс-әрекеті, танымдық іс-әрекеті, зерттеу іс-әрекеті) Мақсат-міндеттер: жәндіктердің әртүрлілігі туралы білімдерін кеңейту. Экологиялық міндет: балалардың жәндіктердің әртүрлілігі туралы идеяларын жүйелеу. Көркем сөз "Көбелек". Мен тимеймін, жасқанба, Дос болайық, көбелек. Жайнап тұрған бақшамда, Гүлдерімді көре кет. Тұтқиылдан састыра, Жаңбыр жауса себелеп. Тақиямның астына,	Жәндіктерді бақылау (көбелектер). (қарым-қатынас іс-әрекеті, танымдық іс-әрекеті, зерттеу іс-әрекеті) Мақсат-міндеттер: көбелектердің тіршілігі жайындағы білімді толықтыру; бақылау арқылы жаңа ақпараттарды алуға баулу. Күн сайын жәндіктер көбейіп келеді: масалар, көбелектер, қоңыздар. Көбелектердің бірнеше түрін (капустница) ажырата білуге үйрету. Көбелектердің қанаттарында өте әдемі өрнек бар - ол ең әдемі табиғатпен жаратылғандардың	Өрмекшіні бақылау. (жалғасы) (қарым-қатынас іс-әрекеті, танымдық іс-әрекеті, зерттеу іс-әрекеті) Мақсат-міндеттер: өрмекшілердің пайда болу ерекшеліктері, олардың тіршілігі туралы білімдерін кеңейтуді жалғастыру. Көркем сөз Сегіз аяқ өрмекші, Біздің бақта не көрмекші? Бұрышта отырады, нағыз қарақшы, Торына түскен шыға алмайды, айтпақшы. Ахметова Д. Тәрбиеші өрмекші туралы жұмбақ жасырады, сұрақтар қояды: Шидиген ұзын сирағы,	Шыбынды бақылау. (жалғасы) (қарым-қатынас іс-әрекеті, танымдық іс-әрекеті, зерттеу іс-әрекеті) Мақсат-міндеттер: шыбынның пайда болу ерекшеліктері туралы білімдерін және түсініктерін кеңейтуді жалғастыру, табиғат туралы шынайы түсінік қалыптастыру. Көркем сөз Шидім, шидім, шидім құс, Ши басына қонған құс. Қарқаралы қара құс, Хан басына қонған құс. (Шыбын) - Төбеде шыбындар қалай жүреді? (Шыбындардың аяқтарында жабысқақ
--------	---	---	---	--	--

	Жұмбақ жасыру Жұрттың бәрі оны сүйеді, Бірақ қарағысы келмейді. (Күн) Еңбек: ағаштардан түскен ұсақ бұтақтарды жинау. (еңбек іс-әрекеті) Мақсат-міндеттер: еңбекқорлыққа, тиянақтылыққа тәрбиелеу. "Айгөлек" қимыл-қозғалыс ойыны. (дене шынықтыру) Мақсат-міндеттер: ұжымдық ойында күш-жігерді, белсенділікті, ептілікті, шапшаңдықты көрсете білуге дағдыландыру; ұйымшылдыққа тәрбиелеу. Айгөлек ойыны кең алаңда өткізіледі.	Тығыла ғой, көбелек. (А. Сәрсенов) "Өрмекші мен шыбын" қимыл-қозғалыс ойыны. (дене шынықтыру) Мақсат-міндеттер: түрлі бағыттарға, қимылдарды үлестіре жүріп, жүгіре білуге дағдыландыру; тепе-теңдікке, шыдамдылыққа тәрбиелеу. Балалар "өрмекшіні" санамақ арқылы тағайындайды. "Өрмекші" бала алаңның ортасында тұрады, балалар белгі бойынша бір шеттен екінші шетке өтіп кетпекші болады. "Өрмекшінің" міндеті - "шыбындарды" қолмен түргіп ұстап алу.	арасында. Көбелектердің қанаттарын ұстауға болмайды, өйткені олар нәзік тозаңмен жабылған, оны өшіру оңай, бірақ содан кейін көбелек ұша алмайды. Балаларға көбелектер жұмыртқалайтынын түсіндіру, содан кейін өсімдіктердің жапырақтарын жейтін осы жұмыртқалардан құрттар шығады. Кейінірек құрттар іштен бөлінген жіппен оралып, қуыршаққа айналады, ал қуыршақтардан көбелектер қайта пайда болады. Жұмбақ Гүл ұшып гүлге қонады,	Тастай керең құлағы. Сөйтіп жүрген көп жерге, Аспалы торлар тұрады. Ол не? (Өрмекші) Тоқыған ауы – шыбынның жауы. (Өрмекші) - Өрмекшілердің пайдасы қандай? (Олар жәндіктерді жейді.) - Өрмекшілер жәндіктерді немен аулайды? (Олар торлар тоқиды.) - Өрмекшілер өрімді қаншалықты жиі тоқиды? (Күн сайын, өйткені ол жел мен жаңбырдан тез бұзылады.) - Өрмекшілер немен қоректенеді? (Шыбындар, көбелектер, масалар.) - Өрмекшілер	түкті төсемдер бар; шыбын жеңіл және жастықшалар кез-келген бетке өте жақсы жабысатындықтан, шыбын кез-келген жерде қалуы мүмкін.) - Неліктен шыбындарды зиянды жәндіктер деп атайды? - Шыбындардың қандай зияны бар? (Олар микробтарды таратады.) - Шыбындар қалай көбейеді? (Олар жұмыртқалайды.) - Шыбындар қайда жұмыртқалайды? (Көнде, қоқыста.) - Шыбындардың қандай жауы бар? (Өрмекшілер, инеліктер.) - Шыбынның мұрны бар ма?
--	---	---	---	---	---

	Ойыншылар саны мен жас шамасына қарай екі топқа бөлінеді де, арасы 15-20 метрдей жерде қол ұстасып қарама-қарсы тізбек құрып тұрады. Ойын жүргізуші екі топтың біреуіне кезек береді. Олар барлығы қосылып, төмендегі өлеңді айтады: Айгөлек-ау айгөлек, Айдың жүзі дөңгелек. Теміршіден дем шығар, Үзеңгіден дем шығар. Ақ терек пен көк терек, Бізден сізге кім керек? Бұған екінші топтың ойыншылары жауап береді. Айгөлек-ау айгөлек,	Көңілді шыбындар Жан-жаққа ұшады. Өрмекші бұрышта Қармағын жаяды. - Көңілді шыбындар! Зуылдап ұшындар! Ойынның соңында "өрмекшінің" ұстап алғандарын санап алуға болады. Ойында екі "өрмекшіні" де тағайындап алуға болады. Еңбек: алаңды тазартуда сыпырушыға көмектесу. (еңбек іс-әрекеті) Мақсат-міндеттер: үлкердге көмектесуге деген ұмтылысты дамыту Еркін ойын: "Ыстық картоп". (дене шынықтыру) Ойынның мақсат-міндеттер: доптың	Гүл бақшам гүлге толады. (Көбелек) Тәрбиеші жәндіктерді сипаттайды, балалар болжайды. "Сипаттама бойынша тап" дидактикалық ойыны. Мақсат-міндеттер: суреттейтін әңгіме құруға, зейінді, келісімді сөйлеуді дамытуға, ұқсастықтар мен айырмашылықтарды табуға дағдыландыру. Еңбек: ойыншықтарды жуу (өңдеуге жарайтын), төсенішке кептіру. (еңбек іс-әрекеті) Мақсат-міндеттер: жұмысқа деген оң көзқарасты, тапсырмаларды	жыртқыш па? (Иә, олар басқа жәндіктермен қоректенеді.) - Өрмекшілерде қашан балалайды? (Жаздың соңында.) Жаңа туылған өрмекшілер қай жерде өсіріледі? (Өрмекші ана оңаша жерде тордан тығыз кокон тоқып, оған бірнеше жүз жұмыртқа салады. Көп ұзамай олардан жаңа туған өрмекшілер шығады. Олардың барлығы жайлы жылы ұяда тұрады, өрмекші анасы кішкентай жәндіктерді тамақтандырады, ал кокон оларды суықтан, жаңбырдан, желден қорғайды.) - Өрмекшілер күзде	(Жәндіктердің мұрындары жоқ; олар аяқтары мен мұрттары арқасында жанасады, иіс сезеді және дәмін сезінеді. Мұрттары - сенсор мүшесі. Ол температураны, ылғалдылық пен иісті сезінеді.) - Шыбынның қанша көзі бар? (Көздің екі түрі - қарапайым және күрделі: олар бір уақытта алдында, артында және астында көре алады.) - Шыбын қайда және қалай қыстайды? Еңбек: құмсалғышты тазалау. (еңбек іс-әрекеті) Мақсаты: еңбекқорлыққа, тазалыққа тәрбиелеу. "Үш табан" қазақ ұлттық
--	--	--	--	---	---

	Айдың жүзі дөңгелек. Теміршіден дем шығар, Үзеңгіден дем шығар. Ақ терек пен көк терек, Шолпан атты қыз керек, - дейді. "Шолпан" деген сөздің орнына басқа бір баланың немесе қыздың атын қойып айта береді. Қарсы топтан шақырылған қыз не бала жүгіріп келген бойы тізіліп тұрған топтың әлсіз жерінен үзіп өтуге тиісті. Егер үзе алмаса, сол топта қалып қояды. Ал үзсе, өзі қалаған ойыншының бірін өз тобына алып қайтады. Ойыншылар түгел	шеңбер бойымен жылдам өтуін қамтамасыз ету. Ойын барысы. Ойыншылар шеңбер бойымен бір-бірінен ұзындыққа тұрады. Шеңбер бойымен жүру. Бір ойыншының қолында ыстық картоп добы бар. Белгі бойынша балалар допты бір бағытта шеңберге айналдырып, мүмкіндігінше жылдам жүргізушінің допты алып кетуіне жол бермеуге тырысады. Жүргізуші шеңбер бойымен қозғалады және оны беру кезінде допты алуға тырысады. Кім жетекші допты алады, ол шеңбердің артында тұрады.	жауапкершілікпен тәрбиелеу. "Көбелектер" қимыл-қозғалыс ойыны. (дене шынықтыру) Мақсат-міндеттер: сигнал бойынша жүгіру бағытын, тоқтамай, өзгерте білуге машықтандыру; кеңістікті бағдарлау, қимылдарды үлестіру қабілеттерін жетілдіру. Педагог ойын барысында "Оңға!", "Солға!", "Кері!", "Алға!" деп, белгілер беріп тұру мүмкін. Балалар кездейсоқ айтылған белгілерді есті жүріп, жүгіру бағыттарын жылдам өзгертіп, ары қарай қимылдау тиіс. Сондай-ақ, демалу	қайда жоғалады? (Қыстың басталуымен өрмекшілер ескі дүмбілдердің жарықтарына тығылып, көктемге дейін ұйықтап кетеді.) - Өрмекшілердің мінез-құлқына сүйене отырып, ауа-райын қалай болжауға болады? (Өрмекші ауын тоқтаусыз, белсеніп құра берсе - күн ыстық болады; өрмекші бұрышқа тығылса - жел көтеріледі.) - Өрмекшінің денесі неше бөліктен тұрады? (Екі бөлітен-кеуде және іш.) Еңбек: гүлдерді суару. (еңбек іс-әрекеті)	(асықтармен) қимыл-қозғалыс ойыны. (дене шынықтыру) Мақсат-міндеттер: балаларды мергендікке, шыдамдыққа, ұқыптылыққа, ептілікке тәрбиелеу; асықты қолда қолда еркін ұстап, ойын алаңында белгілі қимылдарды жасауға дағдыландыру. Ойынға үш-төрт бала қатыса алады. Әр балаға бір-бірден асық, бір-бір сақа беріледі. Көмбеге бір-бірден асық тіккен әр топтың ойыншылары өз алаңдарында жеке-жеке сақаларын үйіріседі. Сақасы алшы түскен бала бірінші болып,
--	---	--	--	---	--

	шақырылып болған соң, екі жақтың ойыншылары саналады. Қай топтың саны көп болса, сол топ ұтқан болып есептеледі. "Күн мен түн" қимыл-қозғалыс ойыны. (дене шынықтыру) Мақсат-міндеттер: есту зейінін, кеңістікті бағдарлау, жүгіре білу қабілетін дамыту. Жеке жұмыс: тепе-теңдікті сақтап сызықты басып жүгіру. (дене шынықтыру) Мақсат-міндеттер: төзімділікке, зеректікке, шыдамдылыққа тәрбиелеу Еркін ойындар.	Ойын ережелері. Допты көрші ойыншыға беру, ешкімді өткізбеу.	кезеңін ескеруге болады. Балалар "Гүлдер!" атты белгі бойынша өз орындарына тоқтап қала алады. "Нысанаға тигіз" қимылды жаттығуы. (дене шынықтыру) Мақсат-міндеттер: қапшықты нысанаға көзбен мөлшерлеп, лақтыруды жетілдіру; күшін дамыту. Еркін ойындар.	Мақсат-міндеттер: гүлдерді күтуге тәрбиелеу. "Қасқыр қақпан" қимыл-қозғалыс ойыны. (дене шынықтыру) Мақсат-міндеттер: балаларды бірлесіп, ойын шартына, өз рөлдеріне сай, әділ ойнауға баулу; күш-жігерін, зеректікті дамыту; шыдамдылыққа, шыншылдыққа тәрбиелеу. Балалар "бірінші, екінші болып саналып, екі топқа бөлінеді. Біріншілер "қақпа" болады, екіншілер "қасқырларды" сомдайды. "Қақпан" болып жиналған балалар қол ұстаса, шеңбер	одан кейінгілері рет-ретімен (тәйке, бүк, ішік) "ұшуға" кіріседі (көмбеден алшақтау жерге барып сақа үйіреді). Сақасы алшы түскен ойыншы бірден көмбедегі тігіулі асықты атады. Осылай болмаған жағдайда, асық ату, бәрі ұшып болған соң, бастапқы кезек бойынша жалғасады. Алысқа ұшқан мергендер тигізе алмаса, көмбеде қалған ойыншыға кезек тиеді. Көздеген асығына дәл тигізіп және оны көмбеге жиегін алып өлшегенде, үш табан артық қашықтыққа ұшырған ойыншы қашан келесі асыққа тигізе алмай
--	--	---	---	--	--

				құра жүріп, өлең айтады: Қасқыр түссе қораға, Ұстамас оны бола ма? Қол ұстасып тұрайық, "Қасқыр қақпан" құрайық. Берік қақпан сынбайды, Қасқырларды ұстайды. Қасқыр, қасқыр, келіп көр! Қақпан, қақпан, берік бол! Соңғы сөздерден кейін қақпан-балалар қолдарын жоғары көтереді. Осы сәтте "қасқырлар" шеңберге кіріп керіп, жүгіріп жүреді. Ойын басқарушының (педагог немесе бала) "Қақпаны жап!" десе,	қалғанша атауды жалғастыра береді. Болмаса атқан асығы үш табаннан аспай қалғанда ғана - ойынды тоқтатып, өзінен кейінгі ойыншыға кезек береді. Ұтылған бала ойыннан шығып қалады. Сөйтіп айналасы екі-үш айналымның ішінде әр көмбеден бір-бір жеңімпаз шығып, олар енді орталық көмбеде ақтық сайысқа түседі. "Кеглиді көзде", "Допты қуып жет" қимылды ойын-жаттығулары. (дене шынықтыру) Мақсат-міндеттер: балаларды мергендікке, ептілікке, белгілі бір бағытты
--	--	--	--	---	---

				"қақпан-балалар" қолдарын тез түсіріп, отыра қояды. "Қасқырлардың" міндеті, қақпа жабылғанша, шеңбер сыртына ытқып шығып кету. Егер шеңберден дер кезінде шыға алмаған балалар қалса, келесі айналымда олар "қақпанға" қосылады. Өтіп кеткен балалар "қасқырлар" болып, ойынды жалғастырады. Ойынның шартын біраз өзгертуге болады: екі бала, өз қалаулары бойынша, ойыншыларды "қақпа" және "қасқырлар" тобына келісіп таңдайды. "Судан аттап өт" қимылды ойын-жаттығуы. (дене	көздей білуге үйрету. Жеке жұмыс: қозғалыстарды дамыту. Мақсаты: қабырғаға доппен ойнау техникасын жетілдіру.
--	--	--	--	--	---

				шынықтыру) Мақсат-міндеттер: қозғалыс координациясын дамыту; қимылды тапсырмаларды орындауды үйрету, мақсатқа жету ұмтылысын қалыптастыру.	
Серуеннен оралу	Өз шкафын белгі бойынша тауып алуды, өз киімін өзі шешуді, өз қажеттері жайында айтуды үйрету. (мәдени-гигиеналық дағдылар, дербес әрекет)				
Кешкі ас	Тағамның атауын есте сақтау, тамақтану рәсімін жақсы ниетпен қабылдауға бейімдеу. "Кешкі асты таза ішуді, әдепті бала болуды үйренеміз". (мәдени-гигиеналық дағдылар)				
Балалардың дербес әрекеті (баяу қимылды ойындар, үстел үсті ойындары, бейнелеу әрекеті, кітаптар қарау және тағы басқа әрекеттер)	Кітап бұрышында: өткен тақырыптар бойынша суреттерді қарау, сипаттау; ертегілерді есте жаңғырту, кейіпкерлердің сөздерін қайталау. (қарым-қатынас іс-әрекеті) Музыкалық аспаптармен ойындар. (музыка) Өнер бұрышында еркін тақырыптарға сурет салу, жапсыру, мүсіндеу, құрастыру. (шығармашылық іс-әрекет, бейнелеу іс-әрекеті) Логикалық ойындар, басқатырғыштар, санамақтар, домино ойындары. Пысықтау. (танымдық іс-әрекет, зерттеу іс-әрекеті) Табиғат бұрышын зерттеу, салыстыру, танысу, пысықтау жұмыстары. (зерттеу іс-әрекеті, қарым-қатынас іс-әрекеті)				
Балалардың үйге қайтуы (ата-аналарға кеңес)	Ата-аналармен «Тазалық - денсаулық кепілі»	«Неліктен қыста жәндіктер болмады?» тақырыбында	Ата-аналармен "Жәндіктер" тақырыбында әңгіме.	Ата-аналармен күн тәртібін сақтау туралы сөйлесу	Ата-аналармен "Демалыс" тақырыбында

	тақырыбында әңгімелесу.	әңгімелесу.			әңгімелесу
--	----------------------------	-------------	--	--	------------

Әдіскер: **А.А.Сулейменова**